

(i) Printed Pages: 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	5	2	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 6th Semester

(2042)

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper—XI : World Regional Geography—II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 60

Note :— (1) Attempt **FIVE** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** question from each Unit.

(2) Credit will be given to suitable maps and diagrams.
Use of stencil and coloured pencil is allowed.

1. Answer any **ten** of the following in **25-30** words each :

- (a) Geographical location of East Asia.
- (b) Name the four Islands of Japan.
- (c) Celebes Sea.
- (d) Name important mountain passes in South Asia.
- (e) Major Ports of South Asia.
- (f) Mangrove or Tidal Forest in South Asia.

- (g) Two rubber producing areas of South East Asia.
- (h) Objectives of ASEAN establishment.
- (i) Elbury Mountain Range.
- (j) Two major rivers of Middle East and North Africa.
- (k) Air Transportation in Middle East and North Africa.
- (l) Sahara Desert.
- (m) Mineral resources in Africa South of Sahara region.
- (n) Cape of Good Hope sea route.
- (o) Congo River. 10×2=20

UNIT—I

- 2. Give a detailed account of drainage system of East Asia with a map. 10
- 3. Discuss the geographical distribution of mineral resources in East Asia. 10

UNIT—II

- 4. Divide South Asia into major Physiographic Regions. Give a brief description of each region with the help of map. 10
- 5. Write short notes on any **two** of the following :
 - (a) Cement Industry in South East Asia
 - (b) Rubber producing areas in South East Asia
 - (c) Demographic characteristics of South Asia. 5×2=10

UNIT—III

6. Discuss the production and distribution of oil refineries in Middle East and North Africa. 10
7. Explain the salient characteristics of International Trade of Middle East and North Africa. 10

UNIT—IV

8. Discuss the problems and prospects of agriculture in Africa South of Sahara. 10
9. Write short notes on any **two** of the following :
- (a) Climate of Africa South of Sahara
 - (b) Means of transportation in Africa South of Sahara
 - (c) Minerals in Africa South of Sahara. $5 \times 2 = 10$

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) सभी में से पांच प्रश्न करें, साथ ही प्रश्न न. 1 अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।

(2) उपयुक्त मानचित्रों और आरेखों को श्रेय दिया जाएगा। स्टैसिल और रंगीन पेंसिल के उपयोग की अनुमति है।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं दस के उत्तर **25-30** शब्दों में दें :

(क) पूर्वी एशिया की भौगोलिक स्थिति।

(ख) जापान के चार द्वीपों के नाम लिखिए।

(ग) Celebes Sea।

- (घ) दक्षिणी एशिया में महत्वपूर्ण पर्वतीय दरों के नाम बताएं।
 (ङ) दक्षिणी एशिया के प्रमुख बंदरगाह।
 (च) दक्षिणी एशिया में मैंग्रोव या ज्वारीय वन।
 (छ) दक्षिणी पूर्वी एशिया के दो रबर उत्पादक क्षेत्र।
 (ज) आसियान (ASEAN) स्थापना के उद्देश्य।
 (झ) एलबरी पर्वत श्रृंखला।
 (ञ) मध्य पूर्व और नार्थ अफ्रीका की दो प्रमुख नदियां।
 (ट) मध्य पूर्व और नार्थ अफ्रीका में हवाई परिवहन।
 (ठ) सहारा मरूस्थल।
 (ड) अफ्रीका में सहारा के दक्षिण में स्थित क्षेत्र में खनिज संसाधन।
 (ढ) Cape of Good Hope समुद्री मार्ग।
 (ण) कोंगो नदी। 10×2=20

यूनिट-I

2. पूर्वी एशिया के जल निकासी व्यवस्था का मानचित्र सहित विस्तृत विवरण दीजिए। 10
3. पूर्वी एशिया में खनिज संसाधनों के भौगोलिक वितरण की चर्चा कीजिए। 10

यूनिट-II

4. दक्षिण एशिया को प्रमुख भौताकृतिक क्षेत्रों में विभाजित करें। मानचित्र की सहायता से प्रत्येक क्षेत्र का संक्षिप्त विवरण दीजिए। 10
5. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर लघु नोट लिखिए :
 (क) दक्षिण पूर्वी एशिया में सीमेंट उद्योग
 (ख) दक्षिण पूर्वी एशिया में रबर उत्पादक क्षेत्र
 (ग) दक्षिण एशिया की जनसांख्यिकीय विशेषताएं। 5×2=10

यूनिट-III

6. मध्य पूर्व और नार्थ अफ्रीका में तेल रिफाइनरियों के उत्पादन और वितरण पर चर्चा करें। 10
7. मध्य पूर्व और नार्थ अफ्रीका के अंतर्राष्ट्रीय व्यापार की मुख्य विशेषताओं की व्याख्या करें। 10

यूनिट-IV

8. अफ्रीका में सहारा के दक्षिण में स्थित क्षेत्र में कृषि की समस्याओं और सम्भावनाओं पर चर्चा करें। 10
9. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर लघु नोट लिखिए :
- (क) अफ्रीका में सहारा के दक्षिण में स्थित क्षेत्र की जलवायु
- (ख) अफ्रीका में सहारा के दक्षिण में स्थित क्षेत्र के परिवहन के साधन
- (ग) अफ्रीका में सहारा के दक्षिण में स्थित क्षेत्र के खनिज संसाधन।
- 5×2=10

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :— (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
- (2) ਉਚਿਤ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਟੈਨਸਿਲ ਅਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਪੈਨਸਿਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਹੈ।
1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਸ ਦਾ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :
- (ੳ) ਪੂਰਵ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ।
- (ਅ) ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਚਾਰ ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
- (ੲ) Celebes Seal।

- (ਸ) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਾੜੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
- (ਹ) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ।
- (ਕ) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਮੈਂਗਰੋਵ ਜਾਂ ਟਾਈਡਲ ਫੋਰੈਸਟ।
- (ਖ) ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਵ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਦੋ ਰਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ।
- (ਗ) ASEAN ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼।
- (ਘ) ਐਲਬਰੀ ਮਾਉਂਟੇਨ ਰੇਂਜ।
- (ਙ) ਉੱਤਰ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਦੀਆਂ।
- (ਚ) ਉੱਤਰ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਆਵਾਜਾਈ।
- (ਛ) ਸਹਾਰਾ ਮਰੂਥਲ।
- (ਜ) ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਸੰਸਾਧਨ
- (ਝ) Cape of Good Hope ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤਾ।
- (ਵ) ਕੋਂਗੋ ਨਦੀ।

10×2=20

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਪੂਰਵ ਏਸ਼ੀਆ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਲ-ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।
10
3. ਪੂਰਵ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਖਣਿਜ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
10

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੋ। ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ।
10

5. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਵ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿੰਟ ਉਦਯੋਗ

(ਅ) ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਵ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਰਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ

(ੲ) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ। $5 \times 2 = 10$

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਮੱਧ ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਰਿਫਾਇਨਰੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

7. ਮੱਧ ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

9. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਲਵਾਯੂ

(ਅ) ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ

(ੲ) ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖਣਿਜ ਸੰਸਾਧਨ।

$5 \times 2 = 10$